

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och av vissa andra lagar

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och av vissa andra lagar (RP 124/2017 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet och arbetslivs- och jämställdhetsutskottet för utlåtande.

Utlåtanden

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 45/2017 rd
- arbetslivs- och jämställdhetsutskottet AjUU 10/2017 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Marjaana Maisonlahti, social- och hälsovårdsministeriet
- regeringsråd Tiina Korhonen, arbets- och näringsministeriet
- specialsakkunnig Joni Rehunen, arbets- och näringsministeriet
- chef för kompetenscentret Pasi Pajula, Folkpensionsanstalten
- jurist Eeva Vartio, Folkpensionsanstalten
- forskarprofessor Tomi Kyyrä, Statens ekonomiska forskningscentral
- JK, VH Paula Pääskylä-Leinonen, Kajanalands arbets- och näringsbyrå
- servicechef Niclas Tåg, Nylands arbets- och näringsbyrå
- ekonomisk expert Heikki Taulu, Akava ry
- expert Mikko Räsänen, Finlands näringsliv rf
- direktör Seija Ilmakunnas, Löntagarnas forskningsinstitut
- chef för sysselsättningsfrågor Pirjo Väänänen, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- juridisk ombudsman Albert Mäkelä, Företagarna i Finland rf
- jurist Samppa Koskela, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf
- verksamhetsledare Jukka Haapakoski, Työttömien Keskusjärjestö ry.

Skriftligt yttrande har lämnats av

Betänkande ShUB 22/2017 rd

- Invalidförbundet rf
- SOSTE Finlands social och hälsa rf
- Reumaförbundet i Finland
- Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa ändras så att en arbetslöshetsförmån ska betalas nedsatt med 4,65 procent för 65 utbetalningsdagar om en person inte under de 65 föregående dagarna då arbetslöshetsförmån betalas har visat aktivitet genom att vara i arbete så länge att det arbete som utförts under en kalendervecka skulle räknas in i arbetsvillkoret eller genom att ha tjänat in motsvarande inkomst i företagsverksamhet eller deltagit fem dagar i sysselsättningsfrämjande service under nämnda 65 dagar. Dessutom föreslås att självrisktiden förkortas från sju dagar till fem dagar.

I propositionen föreslås det också att lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och lagen om arbetslöshetskassor ändras så att statens finansieringsandel vid betalning av nedsatt inkomstrelaterad dagpenning motsvarar grunddagpenningens relativa andel av full inkomstrelaterad dagpenning. Det sätt på vilket förmåner enligt sjukförsäkringslagen bestäms föreslås bli ändrat så att en nedsättning av en arbetslöshetsförmån inte inverkar på beloppet av en förmån enligt sjukförsäkringslagen som eventuellt följer på arbetslöshetsförmånen.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2018.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Utskottet ställer sig bakom förslagen. Syftet med den föreslagna aktiveringsmodellen är att öka sysselsättningen genom att motivera arbetslösa arbetssökande till aktivitet och självständighet i arbetssökandet under hela den tid arbetslösheten varar. Syftet med de nya självriskdagarna för utkomstskyddet för arbetslösa arbetssökande är att de mer än förr ska söka sig också till kortvarigt arbete och deltidsarbete i det fall att heltidsarbete inte finns att få. Genom en aktivare jobbsökning kan lediga jobb besättas snabbare, samtidigt som arbetslöshetsperioderna förkortas, långtidsarbetslöshet förebyggs och arbetslösheten minskar. I propositionen uppskattas det att förslagen har en sysselsättande effekt på 5 000—12 000 årsverken.

Förändringar i självriskdagarna

I propositionen föreslås det att självrisktiden för utkomstskydd för arbetslösa i början av arbetslösheten förkortas från sju till fem dagar. Bortfallet av två självriskdagar höjer i huvudsak utkomstskyddet för alla arbetslösa i början av arbetslösheten. Vid kortvarig arbetslöshet höjs för-

Betänkande ShUB 22/2017 rd

månens nivå jämfört med nuläget. Om arbetslösheten fortsätter ökar antalet självriskdagar för dem som inte uppfyller aktivitetskravet för att få arbetslöshetsförmån till fullt belopp.

I den föreslagna modellen ska en arbetslös arbetssökande uppfylla aktivitetskravet under en tre månader lång granskningsperiod. I annat fall sänks förmånen med 4,65 procent för de följande 65 utbetalningsdagarna. Det motsvarar en självriskdag per månad. Om en mottagare av en arbetslöshetsförmån uppfyller aktivitetskravet genom att bli sysselsatt i lönearbete eller företagsverksamhet, kan han eller hon få sin arbetslöshetsförmån jämkad. Vid jämkning av förmånen gäller ett skyddat belopp på 300 euro. Endast inkomster som överskrider beloppet inverkar sänkande på arbetslöshetsförmånen.

Den föreslagna modellen berör mottagare av såväl arbetsmarknadsstöd och grunddagpenning som inkomstrelaterad arbetslöshetsdagpenning. Utbetalarna av arbetslöshetsförmåner, det vill säga FPA och arbetslöshetskassorna, kontrollerar att aktivitetsvillkoret uppfylls. Förmånsmottagarens aktivitet kontrolleras inte om han eller hon är närståendevårdare eller familjevårdare. Aktiveringsmodellen gäller inte heller dem som har sökt invalidpension eller som får någon förmån på basis av partiell arbetsoförmåga, sjukdom eller skada.

Uppfyllande av aktivitetsvillkoret

Förmånstagaren kan uppfylla aktivitetsvillkoret och undvika en sänkning av arbetslöshetsförmånen genom att under granskningsperioden utföra arbete som räknas in i arbetsvillkoret eller delta i sysselsättningsfrämjande service eller verksamhet i en veckas tid eller arbeta som företagare. Enligt huvudregeln krävs det 18 timmars arbete under en kalendervecka för att uppfylla arbetsvillkoret. Undantag från huvudregeln kan göras inom branscher med avvikande reglering av arbetstiden. I företagsverksamhet uppfylls arbetsvillkoret om inkomsterna från verksamhet är minst 240 euro under 65 dagar.

Med sysselsättningsfrämjande service avses i propositionen sådan service som definieras i 1 kap. 5 § 15 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Utöver denna service finns det också andra tjänster som ordnas av Arbetskraftsmyndigheten och som det föreskrivs om i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice (916/2012). Vägran att delta i dessa leder till att den arbetsökande förvägras förmån. Enligt social- och hälsovårdsutskottets uppfattning vore det oskäligt att deltagande i dessa tjänster inte uppfyller aktivitetskravet.

Med service som ordnas av Arbetskraftsmyndigheten avses också service som upphandlats hos externa serviceleverantörer. Det finns därför anledning att till sysselsättningsfrämjande service även räkna exempelvis olika sysselsättningsförsök som pågår i olika regioner. Försöken innehåller träningsmoment och kan pågå i flera månader. De syftar till att den arbetsökande ska komma ut på den öppna arbetsmarknaden. I den föreslagna aktiveringsmodellen skulle den arbetsökande inte ha någon nytta av att delta i sådana tjänster. Utskottet föreslår att lagförslaget ändras så att deltagande också i de ovan beskrivna tjänsterna beaktas vid bedömningen av huruvida kravet på aktivitet uppfylls.

Grundlagsutskottet kom i sitt utlåtande fram till att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Grundlagsutskottet pekade i sitt utlåtande bland annat på utskottets praxis enligt

Betänkande ShUB 22/2017 rd

vilken villkoren för att få stöd som tryggar grundläggande försörjning vid arbetslöshet exempelvis kunnat kopplas till om personen själv aktivt bidragit till åtgärder som i sista hand kan ha medverka till att han eller hon kunnat behålla sin arbetsförmåga och få arbete. Grundlagsutskottet har likaså ansett det vara godtagbart att ålägga en arbetssökande att delta i åtgärder som främjar sysselsättningen. Grundlagsutskottet påpekar dock att tidigare propositioner av samma typ som det har bedömt har handlat om att nivån på förmåner har kopplats ihop med villkor som den arbetsökande själv kunnat påverka. Det villkor som grundlagsutskottet har godkänt har i sak stått i motiverad proportion till hurdana sysselsättningsfrämjande åtgärder som stått till buds och vilka omständigheter som kan läggas den arbetslösa till last.

Enligt propositionsmotiven påverkas uppfyllandet av aktivitetskravet förutom av den arbetslösa arbetssökandens egen aktivitet också av antalet arbetstillfällen och typen av arbetstillfällen som står till buds. Om det på orten finns kortvariga jobb som lämpar sig för arbetssökanden är det naturligtvis lättare att bli sysselsatt än i regioner där sådana jobb inte finns.

Enligt grundlagsutskottet kan förslaget göras mindre problematiskt genom att garantera alla en faktisk möjlighet att delta i sysselsättningsfrämjande service eller verksamhet. Det skulle innebära en utökning av serviceutbudet. Det går dock inte att garantera heltäckande tillgång till service genom lagstiftning.

Social- och hälsovårdsutskottet noterat att all service som avses i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice är beroende av prövning, med undantag av vissa tjänster för äldre arbetslösa arbetssökande. Deltagande i servicen förutsätter alltså att det med beaktande av personens situation är arbetskraftspolitiskt ändamålsenligt att ordna servicen. Ändamålsenligheten bedöms av arbets- och näringsbyrån eller den leverantör som arbets- och näringsbyrån har skaffat servicen hos. De tillgängliga anslagen garanterar inte att arbetskraftsmyndigheten kan ordna service för alla som får arbetslöshetsförmån. Det är inte heller ändamålsenligt att styra arbetssökande till oändamålsenliga tjänster som i själva verket kan bidra till att förlänga deras arbetslöshet.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2018 en ökning på 25 miljoner euro av anslaget för offentlig arbetskrafts- och företagsservice (moment 32.30.51). Det föreslagna anslaget ska inte anvisas vissa tjänster, utan det ska gå att använda för de tjänster som är mest ändamålsenliga för arbetslösa arbetssökande. Anslaget räcker till att erbjuda tjänster till 8 000—10 000 olika personer. Under samma moment har det i budgetpropositionen för 2018 dock gjorts också andra ändringar, så den sammanlagda volymen för den sysselsättningsfrämjande servicen kommer enligt arbets- och näringsministeriet inte nödvändigtvis att öka jämfört med innevarande år. Utskottet konstaterar att det med anledning av propositionen är än viktigare att granska att anslagen fördelas i rätt tid utifrån regionernas varierande behov.

Grundlagsutskottet lyfter fram ett annat sätt att göra förslaget mindre problematiskt. Lagförslaget kan kompletteras med en bestämmelse om att en förmån inte sänks om den arbetssökande av skäl som är oberoende av honom eller henne själv inte får arbete eller tillgång till sysselsättningsfrämjande service eller att den arbetssökande ges möjlighet att på något annat sätt visa att han eller hon aktivt försökt få arbete eller sysselsättningsfrämjande service under granskningsperioden. Det skulle också undanröja de problem med regional ojämlikhet som regeringen refererar till i propositionen.

Betänkande ShUB 22/2017 rd

Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar att propositionen är behäftad med allmänna problem som följer av variationer i regionernas utbud av arbetstillfällen och i de arbetssökandes sysselsättningsförutsättningar. Dessa problem beskrivs i propositionen och i grundlagsutskottets utlåtande. Utskottet konstaterar dock att en arbetslös arbetssökande i regel har många möjligheter att påvisa sin aktivitet. Den arbetssökande kan för det första söka deltids- eller heltidsjobb på den öppna arbetsmarknaden. I början av nästa år träder dessutom en ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa i kraft. Enligt ändringen ska rörlighetsunderstöd kunna betalas ut också för deltidsarbete, om man får jobb på längre avstånd från hemmet. Vidare kan man uppfylla aktivitetsvillkoret genom att delta i sysselsättningsfrämjande service eller verksamhet som ordnas av Arbetskraftsmyndigheten. Sysselsättningsfrämjande service omfattar jobbsökarträning, karriärträning, arbetskraftsutbildning, arbetssökandes frivilliga med arbetslöshetsförmån stödda studier, arbetsprövning, frivilliga studier för främjande av integration och arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Utskottet föreslår att lagförslaget ändras så att fler tjänster räknas till den sysselsättningsfrämjande service som påvisar aktivitet. Dessutom kan aktivitetsvillkoret uppfyllas genom företagsverksamhet. Genom att villkoret kan uppfyllas på många olika sätt försöker man säkerställa att den arbetssökande kan uppfylla villkoret på det sätt som lämpar sig bäst för just honom eller henne och samtidigt hålla kvar förmånen oförändrad.

Med hänsyn till de mångsidiga möjligheterna att påvisa aktivitet godkänner utskottet den föreslagna aktiveringsmodellen, men förutsätter att konsekvenserna av reformen bevakas noggrant och att det vid behov görs möjligt att uppfylla aktivitetskravet också på andra sätt, i det fall att det visar sig att de nu föreslagna sätten inte räcker till för att hindra att en arbetssökande som aktivt sökt jobb eller försökt bli delaktig av en tjänst utsätts för en minskning av förmånen. (*Utskottets förslag till uttalande*)

Övrigt

Arbetslivs- och jämställdhetsutskottets uppfattning är att kravet på sysselsättning under minst fem dagar är orealistiskt för många långtidsarbetslösa, särskilt om det i bakgrunden finns problem med livshantering, missbruksproblem eller begränsningar relaterade till hälsotillståndet. Arbetslivs- och jämställdhetsutskottet vill inskräpa att för att bli sysselsatta behöver svårssysselsatta personer särskilt och ofta långvarigt personligt stöd baserat på kartläggning av servicebehovet. Utskottet påpekar att svårssysselsatta och långtidsarbetslösa bör erbjudas tillräckligt med aktiveringstjänster som lämpar sig för deras situation. Social- och hälsovårdsutskottet menar att oron över de partiellt arbetsföras möjligheter att få jobb är motiverad och framhåller behovet av individuellt anpassade tjänster.

Social- och hälsovårdsutskottet noterat i likhet med arbetslivs- och jämställdhetsutskottet att om den arbetssökandes arbetslöshetsförmån sänks för en period av 65 dagar, måste sänkningen i många fall kompenseras i form av utkomststöd. En sänkning av förmånen leder till ett ökat antal mottagare av utkomststöd och ökar också utgifterna för bostadsbidrag. Att vara beroende av utkomststöd höjer tröskeln för att få jobb och leder lätt till att arbetslösheten förlängs. Samtidigt leder en sänkning av förmånen till att den primära trygghetsförmånen försvagas i förhållande till den förmån som är tänkt som en sista möjlighet.

Betänkande ShUB 22/2017 rd

Social- och hälsovårdsutskottet påpekar dessutom att utvecklingen av utkomstskyddet för arbetslösa har syftat till att förenkla och samordna de olika stödformerna under arbetslösheten. Varierande krav på hur aktiviteten kan påvisas, olika grunder för sänkning av förmåner, olika långa granskningsperioder och en mångfald av karens- och självrisktider försvårar inte bara genomförandet utan gör också förmånssystemet svårbegripligt för förmånsmottagarna. Utskottet framhåller fortsatt att utkomstskyddet för arbetslösa behöver förenklas.

Det är angeläget att göra en uppföljande studie av reformen och att bedöma hur den påverkar de berörda personernas framtida sysselsättning och ekonomiska välfärd. Likaså bör det göras konsekvensbedömningar för olika grupper utifrån exempelvis kön, ålder, utbildningsnivå, bostadsområde och arbetslöshetens längd. I ett bredare perspektiv bör det också göras en samlad bedömning av den administrativa börda som aktiveringsmodellen medför. Även återverkningarna på andra förmåner måste granskas.

DETALJMOTIVERING

6 kap. 3 a §. Betalning av arbetslöshetsdagpenning till nedsatt belopp. På de grunder som anges närmare ovan i utskottets överväganden föreslår utskottet att det till 3 mom. fogas en ny 4 punkt där det till de tjänster som påvisar aktiviteten fogas annan sysselsättningsfrämjande service eller verksamhet som ordnas av Arbetskraftsmyndigheten. Efter preciseringen avser bestämmelsen service om vars ordnande det föreskrivs i lagen om offentlig Arbetskrafts- och företagsservice eller tjänster som kan jämföras med dessa. Det är i detta sammanhang inte frågan om sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Underlåtenhet att delta i servicen kan dock med stöd av 2 a kap. 12 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa leda till att förmånen dras in för viss tid.

Servicen kan exempelvis utgöras av expertbedömning (exkl. bedömning av arbetsförmågan), yrkesväglednings- och karriärrådgivning eller arbetsträning. Bestämmelsen omfattar dock inte undersökningar eller bedömningar av arbetsförmågan. För försummelser i anknytning till sådana påförs den arbetssökande inte heller de perioder utan förmån som avses i 2 a kap. 12 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Dessutom krävs det att servicen ordnas av Arbetskraftsmyndigheten. Med service som ordnas av Arbetskraftsmyndigheten avses också service som upphandlats hos externa serviceleverantörer.

I 3 a § 3 mom. 4 punkten, som blir ny 5 punkt, bemyndigas statsrådet att genom förordning föreskriva om vissa andra situationer där service eller verksamhet på en arbetsplats i sysselsättnings syfte godtas som tillräckligt stor aktivitet. Enligt grundlagsutskottet måste bemyndigande att utfärda förordning preciseras, eftersom bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter ska utfärdas genom lag. Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att 5 punkten preciseras så att kravet på aktivitet kan uppfyllas genom sådan verksamhet på arbetsplatsen eller i anknytning till sysselsättandet som stöder rekryteringen och för vilken tid personen får arbetslöshetsförmån. Dessutom föreskrivs det att det genom förordning av statsrådet vid behov får utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i verksamheten.

Betänkande ShUB 22/2017 rd

7 kap. 5 a §. Betalning av arbetsmarknadsstöd till nedsatt belopp. Motsvarande ändringar som föreslås ovan i fråga om arbetslöshetsdagpenning föreslås också i fråga om arbetsmarknadsstöd i 5 a § 3 mom.

Ikraftträdandebestämmelsen. Ändringarna är avsedda att träda i kraft den 1 januari 2018 så att de från och med den dagen tillämpas på mottagare av arbetslöshetsförmån, dock med undantag av de grupper som enligt propositionen inte ska omfattas av aktiveringsmodellen. Av tydlighetsskäl föreslår utskottet att det till ikraftträdandebestämmelsen fogas ett nytt 2 mom., där det konstateras att tillämpningen av en granskningsperiod på 65 dagar börjar när lagen träder i kraft.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 2—4 i proposition RP 124/2017 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 1 i proposition RP 124/2017 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002) 5 kap. 13 § 1 mom., 6 kap. 5 a § och 7 kap. 10 § 1 mom., sådana de lyder, 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. i lag 1081/2016 samt 6 kap. 5 a § i lag 1188/2009, och

fogas till 6 kap. en ny 3 a §, i stället för den 3 a § som upphävts genom lag 1081/2016, och till 7 kap. en ny 5 a § som följer:

Betänkande ShUB 22/2017 rd

5 kap.

Förutsättningar för erhållande av arbetslöshetsdagpenning

13 §

Självrisktid

Arbetslöshetsdagpenning betalas ut efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt fem fulla arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor. Självrisktiden föreläggs en gång per maximal utbetalnings-tid för arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 7 §.

6 kap.

Arbetslöshetsdagpenningens belopp och varaktighet

3 a §

Betalning av arbetslöshetsdagpenning till nedsatt belopp

Om en person under den tidsperiod för vilken han eller hon har betalats arbetslöshetsdagpenning för sammanlagt 65 dagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service, betalas arbetslöshetsdagpenningen till nedsatt belopp för de följande 65 dagarna.

Nedsättningen görs på den fulla arbetslöshetsdagpenningen och den uppgår till 4,65 procent.

När en person får arbetslöshetsdagpenning anses han eller hon i tillräcklig omfattning ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service under 65 dagar, om han eller hon under den tiden antingen

1) har varit i arbete sammanlagt så mycket att arbetet utfört under en kalendervecka skulle räknas in i arbetsvillkoret för löntagare,

2) i företagsverksamhet har tjänat in sammanlagt minst 23 procent av den månadsinkomst som krävs för arbetsvillkoret för företagare enligt 5 kap. 7 § 1 mom.,

3) har deltagit fem dagar i sysselsättningsfrämjande service, ~~eller~~

4) har deltagit fem dagar i annan service eller verksamhet som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning och ordnas av Arbetskraftsmyndigheten, eller (Ny)

5) har på arbetsplatsen eller i anknytning till sysselsättandet deltagit fem dagar i annan verksamhet som stöder rekryteringen och för vilken arbetslöshetsförmån betalas. Närmare bestämmelser om verksamhetens innehåll får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Granskningsperioden på 65 dagar för arbetslöshetsdagpenningen börjar när en person på basis av ett uppfyllt arbetsvillkor betalas arbetslöshetsdagpenning för första gången. Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående granskningsperioden. Granskningsperioden börjar på nytt från början och förmånen betalas utan sådan nedsättning som avses i 2 mom. när en person på nytt blir mottagare av arbetslöshetsdagpenning

Betänkande ShUB 22/2017 rd

- 1) efter att ha varit sysselsatt i heltidsarbete längre än två veckor utan avbrott,
- 2) efter att ha varit sysselsatt på heltid som företagare eller på motsvarande sätt i eget arbete längre än två veckor utan avbrott,
- 3) efter det att arbetslöshetsdagpenningen har förvägrats på grundval av 4 kap. 3 eller 5 §,
- 4) efter en tid utan ersättning eller skyldighet att vara i arbete enligt 2 a kap.

En persons arbetslöshetsdagpenning nedsätts inte på det sätt som avses i 2 mom., inte heller kontrolleras personens aktivitet enligt 3 mom. om han eller hon

- 1) har en anhängig ansökan om invalidpension,
- 2) arbetar som närståendevårdare eller familjevårdare,
- 3) får en i 4 kap. 7 § avsedd förmån som beviljats på grundval av arbetsförmåga eller skada, eller
- 4) på grundval av heltidspermittering eller förkortad arbetsvecka erhåller arbetslöshetsdagpenning utan avbrott för färre än 65 utbetalningsdagar.

5 a §

Företagares rätt till förhöjd förtjänstdel

En företagare som är berättigad till inkomstrelaterad dagpenning betalas förtjänstdelen under tiden för sysselsättningsfrämjande service på det sätt som föreskrivs i 3 §.

7 kap.

Allmänna bestämmelser om arbetsmarknadsstöd

5 a §

Betalning av arbetsmarknadsstöd till nedsatt belopp

Om en person under den tidsperiod för vilken han eller hon har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 65 dagar inte i tillräcklig omfattning har varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service, betalas arbetsmarknadsstödet till nedsatt belopp för de följande 65 dagarna.

Nedsättningen görs på det fulla arbetsmarknadsstödet och den uppgår till 4,65 procent.

När en person får arbetsmarknadsstöd anses han eller hon i tillräcklig omfattning ha varit i arbete eller deltagit i sysselsättningsfrämjande service under 65 utbetalningsdagar, om han eller hon under den tiden antingen

- 1) har varit i arbete sammanlagt så mycket att arbetet utfört under en kalendervecka skulle räknas in i arbetsvillkoret för löntagare,
- 2) i företagsverksamhet har tjänat in sammanlagt minst 23 procent av den månadsinkomst som krävs för arbetsvillkoret för företagare enligt 5 kap. 7 § 1 mom.,
- 3) har deltagit fem dagar i sysselsättningsfrämjande service, ~~eller~~
- 4) har deltagit fem dagar i annan service eller verksamhet som förbättrar förutsättningarna för sysselsättning och ordnas av Arbetskraftsmyndigheten, eller (Ny)

Betänkande ShUB 22/2017 rd

5) har på arbetsplatsen eller i anknytning till sysselsättandet deltagit fem dagar i annan verksamhet som stöder rekryteringen och för vilken arbetslöshetsförmån betalas. Närmare bestämmelser om verksamhetens innehåll kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

Den första granskningsperioden på 65 dagar för arbetsmarknadsstödet börjar när en person börjar få arbetsmarknadsstöd. Följande granskningsperiod börjar vid utgången av den föregående granskningsperioden. Granskningsperioden börjar på nytt från början och förmånen betalas utan sådan nedsättning som avses i 2 mom. när en person på nytt blir mottagare av arbetsmarknadsstöd

- 1) efter att ha varit sysselsatt i heltidsarbete längre än två veckor utan avbrott,
- 2) efter att ha varit sysselsatt på heltid som företagare eller på motsvarande sätt i eget arbete längre än två veckor utan avbrott,
- 3) efter det att arbetslöshetsdagpenningen har förvägrats på grundval av 4 kap. 3 eller 5 §, eller
- 4) efter en tid utan ersättning eller skyldighet att vara i arbete enligt 2 a kap.

En persons arbetsmarknadsstöd nedsätts inte på det sätt som avses i 2 mom., inte heller kontrolleras personens aktivitet enligt 3 mom. om han eller hon

- 1) har en anhängig ansökan om invalidpension,
- 2) arbetar som närståendevårdare eller familjevårdare,
- 3) får en i 4 kap. 7 § avsedd förmån som beviljats på grundval av arbetsoförmåga eller skada, eller
- 4) på grundval av heltidspermittering eller förkortad arbetsvecka erhåller arbetsmarknadsstöd utan avbrott för färre än 65 utbetalningsdagar.

10 §

Självrisktid

Arbetsmarknadsstöd betalas efter det att en person har varit arbetslös arbetssökande vid arbets- och näringsbyrån en tid som motsvarar sammanlagt fem hela arbetsdagar under högst åtta på varandra följande kalenderveckor.

Denna lag träder i kraft den _____ 20__ .

Trots det som föreskrivs i 6 kap. 3 a § 4 mom. och 7 kap. 5 a § 4 mom. börjar bestämmelserna om granskningsperioden på 65 betalningsdagar för arbetslöshetsförmånen tillämpas när lagen träder i kraft den 1 januari 2018. (Nytt)

Bestämmelsen i 5 kap. 13 § 1 mom. och 7 kap. 10 § 1 mom. tillämpas om självrisktiden börjar efter denna lags ikraftträdande.

2.

Lag

om ändring av 4 § i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998) 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 1301/2002 som följer:

4 §

Finansiering av inkomstrelaterad dagpenning

Som statsandel till en arbetslöshetskassa betalas för varje inkomstrelaterad dagpenning ett belopp som motsvarar grunddagpenningen enligt 6 kap. 1 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Om inkomstrelaterad dagpenning betalas jämkad eller minskad enligt 4 kap. eller nedsatt enligt 6 kap. 3 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningens relativa andel av varje full inkomstrelaterad dagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

3.

Lag

om ändring av 25 § i lagen om arbetslöshetskassor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) 25 § 2 mom., sådant det lyder i lag 1190/2009, som följer:

Betänkande ShUB 22/2017 rd

25 §

Finansiering av förmåner som betalas av en företagarkassa

Om inkomstrelaterad dagpenning betalas jämkad eller minskad enligt 4 kap. eller nedsatt enligt 6 kap. 3 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, betalas i statsandel ett belopp som motsvarar grunddagpenningens och barnförhöjningens relativa andel av varje full arbetslöshetsdagpenning enligt 6 kap. 2 § 1 punkten i lagen om utkomstskydd för arbetslösa

Denna lag träder i kraft den

20 .

4.

Lag

om ändring av sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 11 kap. 6 § 1 mom. i sjukförsäkringslagen (1224/2004), sådant det lyder i lagarna 1201/2009, 1246/2010 och 678/2014, en ny 2 punkt, i stället för den 2 punkt som upphävts genom lag 1201/2009, som följer:

11 kap.

Beloppet av dagpenningsförmånerna

6 §

Sjuk- och föräldradagpenning samt specialvårdspenning på grundval av en föregående förmån

Har en försäkrad under en fyra månaders period innan rätten till sjuk- eller föräldradagpenning eller specialvårdspenning inträdde fått en arbetslöshetsförmån enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, utgör den sjuk- eller föräldradagpenning eller specialvårdspenning som ska betalas till

Betänkande ShUB 22/2017 rd

honom eller henne minst 86 procent av beloppet av den förmån som han eller hon har betalats. När beloppet av arbetslöshetsförmånen räknas ut beaktas då inte

2) sådan nedsättning av arbetslöshetsförmån som avses i 6 kap 3 a § eller 7 kap. 5 a § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa,

Denna lag träder i kraft den

20 .

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att konsekvenserna av reformen bevakas noggrant och att det vid behov görs möjligt att uppfylla aktivitetskravet också på andra sätt, i det fall att det visar sig att de nu föreslagna sätten inte räcker till för att hindra att en arbetssökande som aktivt sökt jobb eller försökt bli delaktig av en tjänst utsätts för en minskning av förmånen.

Helsingfors 8.12.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Tuula Haatainen sd
vice ordförande Hannakaisa Heikkinen cent
medlem Outi Alanko-Kahiluoto gröna
medlem Arja Juvonen saf
medlem Niilo Keränen cent
medlem Anneli Kiljunen sd
medlem Sanna Lauslahti saml
medlem Anne Louhelainen blå
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Aino-Kaisa Pekonen vänst
medlem Pekka Puska cent
medlem Sari Raassina saml
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Vesa-Matti Saarakkala blå
medlem Kristiina Salonen sd
medlem Sari Sarkomaa saml
medlem Martti Talja cent.

Sekreterare var

utskottsråd Eila Mäkipää.

Betänkande ShUB 22/2017 rd
Reservation 1 /sd, vänst, gröna

RESERVATION 1

Motivering

Allmänt

Syftena med propositionen, det vill säga att öka sysselsättningen och uppmuntra de arbetslösa till aktivitet och egna insatser, är i sig värda understöd. Vi kan dock inte se att den av regeringen föreslagna så kallade aktiveringsmodellen för utkomstskydd för arbetslösa skulle vara något fungerande eller rättvist sätt att höja sysselsättningen eller aktiviteten. Den föreslagna modellen är problematisk på många sätt, vilket påpekats i grundlagsutskottets och arbetslivs- och jämställdhetsutskottets utlåtanden och i social- och hälsovårdsutskottets betänkande. Ett stort antal sakkunniga har hörts om lagförslaget. Flertalet av dem har varit minst sagt kritiskt inställda till förslaget. Utifrån hörandet anser vi att regeringens modell inte bör godkännas.

Aktiveringsmodellen är en sanktionsmodell

Tanken bakom regeringens modell är att då arbetslösheten förlängs ska det inte räcka enbart med att den arbetslöse aktivt söker jobb för att han eller hon ska få fullt utkomstskydd för arbetslösa. Aktiviteten måste i stället leda till att den arbetslöse får sysselsättning eller deltar i sysselsättningsfrämjande service. Självriskeperioderna vid arbetslöshetens början minskas från nuvarande sju till fem dagar. Om arbetslösheten fortgår ökas självrisken. Aktivitetskravet uppfylls om personen under en granskningsperiod på 65 förmånsdagar (tre månader) har varit i förvärvsarbete eller bedrivit företagsverksamhet på så sätt att arbetet under en kalendervecka skulle räcka för att uppfylla arbetsvillkoret (i timmar) eller arbetsvillkoret för företagare (i euro). Aktivitetskravet uppfylls också om personen under granskningsperioden i minst fem dagar har deltagit i sysselsättningsfrämjande service eller i rekryteringsprövning eller rekryteringsutbildning.

Om aktivitetskriterierna inte uppfylls följer en sänkning av utkomstskyddet för arbetslösa med 4,65 procent. Finlands modell grundar sig enbart på sanktioner, till skillnad från exempel den danska reform av arbetslöshetsersättningen som genomfördes 2015. Där kan den som får arbetslöshetsförmån genom att vara en dag i sysselsättning förlänga perioden med ersättning med två dagar. Aktiveringsmodellen hotar försämra utkomstskyddet oberoende av vad de arbetslösa själva gör. Modellen leder till ökad fattigdom och ökat utnyttjande av utkomststöd bland arbetslösa, vilket i sin tur leder till att de får ännu svårare att hitta jobb.

Vid utskottets utfrågning av sakkunniga har det framförts mycket kritik mot modellen ur många olika perspektiv. Det är svårt att förstå en modell där utkomstskydd för arbetslösa skärs ner om en arbetslös person inte lyckas hitta jobb. Vi vill främja en arbetskraftspolitik som sporrar till aktivitet, men vi kan inte godkänna nedskärningar i utkomstskyddet. Vi ser det också som viktigt att omställningar i arbetslöshetsersättningen bereds i gott samarbete med arbetsmarknadsorganisationerna. Så har fallet inte varit nu.

Betänkande ShUB 22/2017 rd
Reservation 1 /sd, vänst, gröna

Effekterna av aktiveringsmodellen är osäkra

Regeringen uppskattar att propositionen ökar sysselsättningen med 5 000—12 000 årsverken. Effekterna beror framför allt på hur de arbetslösas beteende påverkas. Aktiveringsmodellens betendekonsekvenser är dock förknippade med en stor osäkerhet, och enligt arbetslivs- och jämställdhetsutskottet kan vissa konsekvenser också gå emot regeringens mål. Ändringarna träder i kraft vid ingången av 2018, samtidigt som vissa andra ändringar som berör de arbetslösa. Det försvårar bedömningen av aktiveringsmodellens konsekvenser. Det går med andra ord inte att tillförlitligt utvärdera fördelarna och nackdelarna eller exempelvis konsekvenserna för förvaltningen. Det är ytterst beklagligt, särskilt som social- och hälsovårdsutskottet i sitt betänkande understryker och föreslår ett uttalande om en noggrann uppföljning av reformens konsekvenser och om att det vid behov görs ändringar. Det är svårt att bedöma vilken av reformerna kommer att påverka vad.

Det står inte heller klart vilken effekt en kort period av sysselsättning har för arbetslöshetens totala längd. Att hitta och utföra kortvarigt arbete och delta i olika åtgärder binder upp den arbetslöse arbetssökandes tid och minskar möjligheterna att hitta ett bättre och lämpligare jobb på den öppna arbetsmarknaden. Ett bra arbetslöshetsskydd gör det möjligt att söka jobb som bättre passar den egna kompetensen. Undersökningar visar att ett längre inkomstrelaterat skydd leder till bättre jobb efter perioden av arbetslöshet. Det vore ytterst viktigt att bedöma hur aktiveringsmodellen påverkar den ekonomiska välfärden och möjligheterna att senare komma ut på arbetsmarknaden — men som det konstaterades tidigare är det i praktiken mycket svårt att göra en sådan bedömning.

Aktiveringsmodellen leder till ökad ojämlikhet

Det stora problemet med aktiveringsmodellen är att den försätter arbetslösa arbetssökande i en ojämlig ställning. Det finns stora skillnader mellan olika regioner i fråga om tillgången till ens kortvariga jobb eller till sysselsättningsfrämjande service. De arbetslösas möjligheter att få sysselsättning varierar också av andra orsaker än bostadsorten. Också åldern, utbildningsnivån och arbetslöshetens längd påverkar i väsentlig grad den arbetslöses aktivitet. Modellen straffar hårdare dem som har sämre förutsättningar att hitta jobb eller få del av service. Om den arbetslöse inte lyckas påvisa att han eller hon är aktiv, leder modellen till att ersättningen sänks. Grundskyddet för arbetslösa i Finland är redan i dag svagt, och bland annat Europarådets utskott för sociala rättigheter har med anledning av det gett Finland en anmärkning. Nedsänkningar i en primär förmån driver människor in i ett beroende av utkomststødet, som är avsett som en förmån i sista hand.

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår att det till servicen ska räknas ett större antal tjänster än vad regeringen har föreslagit. Det är angeläget, men det undanröjer inte problemet med att alla arbetslösa inte har tillgång till ändamålsenliga tjänster. Utbudet av tjänster är helt enkelt för svagt i förhållande till regeringens mål. I det läget är det fel att skära i utkomstskyddet för arbetslösa.

Det får inte bli så att en arbetslös gör allt som krävs för att påvisa sin aktivitet, men av skäl som är oberoende av honom eller henne själv inte lyckas uppfylla aktivitetskriteriet. I en sådan situation måste man kunna säkerställa att utkomstskyddet inte sänks. De arbetslösa måste ha lika möjlig-

Betänkande ShUB 22/2017 rd
Reservation 1 /sd, vänst, gröna

heter att uppfylla kravet på aktivitet. Det framhölls i såväl arbetslivs- och jämställdhetsutskottets som grundlagsutskottets utlåtanden.

Aktiveringsmodellen är problematisk med avseende på grundlagen

I propositionens motiv till lagstiftningsordning understryks det att den arbetssökande själv kan påverka om dagpenningen kommer att nedsättas eller inte. I motiven understryker regeringen också att förslaget inte handlar om att frånta någon en arbetslöshetsförmån utan att där ingår "en schablonmässig bestämmelse om beräkning av beloppet". Grundlagsöverensställningen motiveras dessutom med att aktivitetskravet inte ska tillämpas på den som får en förmån på grundval av arbetsförmåga eller skada eller under den tid då en person har en pågående ansökan om invalidpension hos en pensionsanstalt.

I konsekvensbedömningen säger regeringen delvis i strid med motiven till lagstiftningsordningen att en arbetslös med sin aktivitet inte nödvändigtvis själv kan medverka till att förmånerna ligger kvar på samma nivå som tidigare. Enligt motiven påverkas detta "förutom av den arbetslösa arbetssökandens egen aktivitet också av antalet arbetsplatser och typen av arbetsplatser som står till buds. Om det på orten finns kortvariga arbetsplatser som lämpar sig för arbetssökanden är det naturligtvis lättare att bli sysselsatt än i regioner där sådana arbetsplatser inte finns. Också arbets- och näringsbyråernas möjligheter att erbjuda lönesubventionerat arbete eller sysselsättningsfrämjande service varierar i olika delar av landet."

Grundlagsutskottet konstaterade i sitt utlåtande att i tidigare propositioner av samma typ har nivån på förmånerna kopplats ihop med villkor som den arbetssökande själv kunnat påverka. De villkor som grundlagsutskottet har godkänt har i sak stått i motiverad proportion till hurdana sysselsättningsfrämjande åtgärder som stått till buds och vilka omständigheter som kan läggas den arbetslösa till last. Aktiveringsmodellen är dock "också enligt motiven till den, 'en schablonmässig bestämmelse om beräkning av beloppet' utan individuell prövning", sägs det i grundlagsutskottets utlåtande. Grundlagsutskottet konkluderar att förslaget inte kan "anses vara oproblematiskt med avseende på grundlagen eftersom arbetslösa personer av ovannämnda skäl och av individuella orsaker trots flera försök inte nödvändigtvis lyckas leva upp till det lagstadgade aktivitetskravet".

Enligt grundlagsutskottet kan problemen lindras på två sätt. Det första sättet är att säkerställa att de arbetslösa alltid kan delta i service som påvisar aktiviteten eller, om detta inte är möjligt, säkerställa att den som gör allt som skäligen kan krävas inte utsätts för en sänkning. Ett annat sätt är att ge den arbetssökande möjlighet att på något annat sätt visa att han eller hon aktivt försökt få arbete eller sysselsättningsfrämjande service under granskningsperioden.

Social- och hälsovårdsutskottet konstaterar dock att servicen är beroende av prövning och att de tillgängliga anslagen inte garanterar service för alla. I betänkandet konstateras det vidare att det med anledning av propositionen är "än viktigare att granska att anslagen fördelas i rätt tid utifrån regionernas varierande behov". Angående grundlagsutskottets andra förslag konstateras det i betänkandet att propositionen är behäftad med de "allmänna problem" som beskrivs i propositionen, men att en arbetslös arbetssökande likväl har många möjligheter att påvisa sin aktivitet. Vi anser att den ståndpunkt som framförs av majoriteten i social- och hälsovårdsutskottet är mycket

Betänkande ShUB 22/2017 rd
Reservation 1 /sd, vänst, gröna

löst underbyggd, särskilt när det är fråga om att tillgodose de grundläggande fri- och rättigheterna, det vill säga en aspekt över vilken grundlagsutskottet uttryckte allvarlig oro. I betänkandet vill man rätta till detta genom att föreslå ett uttalande. Det är enligt vår uppfattning fullständigt otillräckligt.

Avslutningsvis

Som det sägs också i sakkunnigyttrandena försätter modellen människor i ytterst ojämlig ställning. Propositionens svagheter kan sammanfattas så att dess mål kan uppnås endast om den som får en arbetslöshetsförmån har faktisk möjlighet, med tanke på bosättningsregion, arbetsförmåga och kompetens, att ens kortvarigt bli sysselsatt eller delta i sysselsättningsfrämjande service. Om möjligheterna saknas, sänks arbetslöshetsförmånen också för en längre tid. Det handlar således i praktiken om en nedskärning av utkomstskyddet för långtidsarbetslösa. Vi ställer oss bakom en aktiv arbetskraftspolitik som utgår från de arbetslösas behov och att kortvariga jobb ska bli lönsammare, men denna proposition främjar inte dessa mål. Modellen bidrar inte till sysselsättning utan straffar tvärtom de svårssysselsatta och driver dem in i fattigdom. Vidare betonar vi att utkomststödet innebär den allra svagaste motivationen att ta emot tillfälliga jobb, vilket innebär att även med avseende på att locka till arbete leder modellen ur askan i elden.

De här problemen och möjliga lösningar på dem har lyfts fram också i grundlagsutskottets utlåtande. Social- och hälsovårdsutskottet har dock ignorerat grundlagsutskottets ståndpunkt. Det är ytterst oroväckande. Grundlagsutskottets utlåtanden måste inta en särställning i riksdagsbehandlingen. Bortsett från klämman är grundlagsutskottets anmärkningar visserligen inte lika tvingande, men om de negligeras bör detta åtminstone motiveras i betänkandet. Vi anser att så inte har gjorts i tillräcklig omfattning, utan man har velat driva vidare aktiveringsmodellen trots dess avsevärda brister.

Regeringen föreslår också att självrisktiden i början av arbetslösheten ska förkortas från sju till fem dagar. Vi stöder denna förbättring.

I övrigt anser vi att den föreslagna aktiveringsmodellen helt enkelt är oskälig och orättvis. Den kränker medborgarnas likställdhet och måste förkastas.

Förslag

Vi föreslår

att riksdagen godkänner lagförslag 1 som sådant, men styrker 6 kap. 3 a och 5 a § samt 7 kap. 5 a §, och

att riksdagen förkastar lagförslag 2—4.

Betänkande ShUB 22/2017 rd
Reservation 1 /sd, vänst, gröna

Helsingfors 8.12.2017

Tuula Haatainen sd
Anneli Kiljunen sd
Kristiina Salonen sd
Aino-Kaisa Pekonen vänst
Outi Alanko-Kahiluoto gröna

Betänkande ShUB 22/2017 rd
Reservation 2 /saf

RESERVATION 2

Motivering

Den i propositionen föreslagna så kallade aktiveringsmodellen innebär en sänkning av arbetslöshetsförmånerna, om den arbetslösa inte påvisar tillräcklig aktivitet. Sannfinländarna ser detta som problematiskt, och utgår då från att det också i propositionen konstateras att det är ytterst besvärligt att bedöma modellens sysselsättande effekter.

Det finns också en konflikt mellan det som sägs om å ena sidan beredningen av propositionen, å andra sidan propositionens mål. En stor del av remissinstanserna var i förhållande till propositionen av annan mening om vilka metoder som ska användas för att stödja aktiviteten hos mottagarna av en arbetslöshetsförmån. Inte minst av medborgarorganisationernas yttranden kom det fram att det bland mottagarna av arbetsmarknadsstöd finns personer vars sysselsättningsmöjligheter inte är beroende endast av tillgången på arbetstillfällen, utan att arbetsförmågan och sysselsättningsmöjligheterna kan påverkas till exempel av utdragen arbetslöshet, frågor relaterade till hälsotillståndet och utslagning från arbetsmarknaden.

Sannfinländarna välkomnar inte nedskärningar i utkomstskyddet för arbetslösa. De nu föreslagna åtgärderna är misslyckade också i fråga om de fall där den arbetslösa inte lyckas hitta jobb trots att han eller hon är aktiv. Det är i det här läget nödvändigt att också fundera på vilka möjligheter det finns att på landsbygden verkligen hitta jobb och hur kortvariga anställningar kopplas till den föreslagna modellen.

Under utskottsbehandlingen har det också aktualiserats att grundlagen garanterar var och en rätt att få sin grundläggande försörjning tryggad vid till exempel arbetslöshet. Bestämmelsen ålägger lagstiftaren att garantera var och en som behöver grundläggande försörjning en subjektiv rätt till den trygghet som det allmänna genom lag är skyldig att ordna. Grundlagsutskottet motiverar denna skyldighet som åligger det allmänna tämligen detaljerat och hänvisar till förarbetena till reformen gällande de grundläggande fri- och rättigheterna och till sina tidigare utlåtanden (se GrUU 45/2017 rd — RP 124/2017 rd, s. 3—4).

Grundlagsutskottet konstaterar följande: ”Förslaget kan inte anses vara oproblemiskt med avseende på grundlagen eftersom arbetslösa personer av ovannämnda skäl och av individuella orsaker trots flera försök inte nödvändigtvis lyckas leva upp till det lagstadgade aktivitetskravet. Grundlagsutskottet har i sin praxis framhållit att fränkännande av rätten till en förmån bör stå i motiverad proportion till vilka sysselsättningsfrämjande åtgärder som stått till buds och vilka omständigheter som kan läggas den arbetslösa till last (Se GrUU 2/2012 rd, s. 2). Den aktuella propositionen avser däremot, också enligt motiven till den, 'en schablonmässig bestämmelse om beräkning av beloppet' utan individuell prövning.”

På dessa grunder anser vi att regeringen behandlar dessa människor oskäligt och att lagförslagen därför inte kan godkännas.

Betänkande ShUB 22/2017 rd
Reservation 2 /saf

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen förkastar lagförslagen.

Helsingfors 8.12.2017

Arja Juvonen saf

Betänkande ShUB 22/2017 rd
Reservation 3 /sv

RESERVATION 3

Motivering

Endast genom en hållbar tillväxt och en hög sysselsättningsnivå som ger skatteintäkter kan välfärdssamhällets beständighet garanteras på lång sikt. Regeringens målsättning att skapa 110 000 nya jobb och höja sysselsättningen till 72 procent är rätt. Tyvärr har regeringen inte lyckats förvandla ord till handling. Jämfört med de andra nordiska länderna är Finlands sysselsättningsnivå klart lägre. Jag anser därför att åtgärder relaterade till att öka aktiviteten bland de arbetssökande och att öka sysselsättningen och förebygga en ökning av förlängd arbetslöshet är viktiga, men den föreslagna aktiveringsmodellen är inte rätt väg och skulle bemöta arbetslösa olika beroende på boplatz och arbetslöshetens varaktighet. En risk är också att byråkratin ökar och att arbetskraftsbyråernas resurser inte räcker till. Systemet blir dyrt och det finns inga garantier för att propositionen verkligen främjar sysselsättningen.

Svenska riksdagsgruppen har skapat sitt eget sysselsättningspaket med åtgärdsförslag för att förbättra sysselsättningen. Vi tror på att våra åtgärder skapar tillräckligt med arbetstillfällen för att nå regeringens mål och på lång sikt kan de till och med leda till en sysselsättningsnivå på 80 procent. Vi måste skapa nya arbetstillfällen och höja sysselsättningen genom att göra det lättare att bedriva företagsverksamhet, effektivisera arbetsförmedlingen och främja lokala avtal. Arbetshälsan bör främjas genom ett nationellt program och genom en översyn av familjeledigheterna. Vi skulle också satsa på att sänka ungdomsarbetslösheten och få in de unga i arbetslivet genom att höja inkomstgränserna för studiestödet och underlätta anställningen av unga, exempelvis genom lägre arbetsgivaravgifter.

Det viktigaste målet är ändå att få fler arbetstillfällen genom att gripa tag i framtidens möjligheter. Finlands ekonomiska tillväxt beror således till stor del på hur företagen kan utnyttja nya innovationer och ny forskning. Finland bör arbeta proaktivt och se över lagstiftningen, beskattningen och strukturerna så att nya branscher får möjlighet att lyckas.

Förslag

Jag föreslår

att riksdagen förkastar lagförslagen.

Helsingfors 8.12.2017

Veronica Rehn-Kivi sv